

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kafipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrt leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nanski ulici; — v Trzinu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnisti.

Neplačanih psem ne sprejema le uredništvo ne upravnništvo.

Oglaš in poslanice

se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostora.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Volitev v V. kuriji.

V četrtek 3. januvarja 1901. se zberejo volilni možje iz cele dežele v Bolcu, Tolminu, Cerknem, Gorici, Sezani in v Gradišču, da izvolijo enega samega državnega poslanca iz splošnega volilnega razreda ali iz takozvane V. kurije.

Nam Slovincem mora ostati ta mandat ohranjen. Nas je dve tretjini prebivalstva, torej je le naravno, ako je zastopnik V. kurije Slovenec. Italijani sami dobro vedo, da jim ta mandat ne tiče.

Od slovenske strani si bosta stala nasproti dva kandidata: od klerikalne stranke duhovnik vitez dr. Gregorčič, od narodno-napredne pa dr. Henrik Tuma, deželni odbornik in odvetnik v Gorici.

V državnem zboru in na Dunaju v obče duhovnik nima današnji dan nikakega ugleda; zato tudi nikakor ne more dobro zastopati želje in zahteve svojih volilcev. Duhovska suknja je tu velika ovira. Kdor tega ne veruje, naj se sam prepriča. Tudi je duhovnik veliko preodvisen od škofov, katere imenuje vlada potem, ko so podpisali poseben revers. Nasproti temu pa ima odvetnik pristop povsod in je tudi docela neodvisen. Celo na Kranjskem so zamenjali duhovnika dr. Kreka, ki je bil doslej zastopnik V. kurije, z odvetnikom dr. Sustersičem. Kar so na Kranjskem za pravo spoznali, tudi na Goriskem ne bo škodilo.

Vseh volilnih mož v V. kuriji je 437; od teh Slovincem 265, a Lahov 172 (med temi 9 socialistov.) — Hud boj se je izbojeval med Slovenci. Ali v kljub najgroznejši agitaciji iz farovžev je dobila naša stranka večino.

Danes se obračamo do teh volilnih mož, ki so bili izvoljeni za našo stranko, s pozivom, da ostanejo zvesti napredni zastavi ter volijo 3. januvarja g. dr. Henrika Tuma, ki dobi tako večino slovenskih glasov.

Ali ko oddaste enkrat svoj glas, ne iti domov, marveč ostati treba v Gorici in držati se svoje napredne družbe. Treba bo marveč popoldne voliti še enkrat, ker bo gotovo potrebna ožja volitev. Lahki bodo prvič gotovo glasovali za svojega kandidata (— tako

se vsaj zatrjuje —). Ali za izvolitev je potreba (—ako se vsi udeležijo —) 219 glasov, katerih pri volitvi ne dobi noben kandidat, največ glasov dobi Lah, a za njim dr. Tuma, ako izpolnijo vsi naši volilni možje svojo sveto dolžnost.

Kaj zdaj? V ožjo volitev bi prišla Lah in dr. Tuma. — Ako bi prišel v ožjo volitev s slovenskimi glasovi dr. Gregorčič, tedaj je gotovo, da pri ožji volitvi dobi toliko glasov naše stranke, da bo izvoljen. To zadržilo smo dali že pred začetkom volilne borbe in pri tem ostane. Klerikalna stranka pa ni dala podobne izjave za slučaj, da bi prišel v ožjo volitev dr. Tuma. Nekateri zaslepljeni nunci so zbeželi že tako daleč, da so izjavljali v svoji grdi strasti, da bodo raje volili laškega liberalca nego slovenskega naprednjaka, v tem slučaju uzornega rodoljuba dr. Tuma! Toda mi smo prepričani, da ogromna večina volilnih mož ne pojde za takimi izdajalci naroda v črnih suknyah, marveč da bo volila naprednega kandidata, ki hoče posvetiti narodu vse svoje moči.

Nekateri klerikalni kolovodje so se izražali v svoji prestrastni neprevidnosti, da narodno-napredna stranka ne zmaga, če je dobila še tako lepo večino slovenskih volilnih mož. To pomeni, da so slovenski klerikalci v zvezi z laškimi klerikalci. Vemo, da so se vršila razna pogajanja in se spletkarijo kombinacije, ki naj bi na vsak način vrgle našega kandidata, če tudi bi imel ta večino slovenskih glasov. — Mi z veliko radovednostjo pričakujemo sad teh pogajanj ali govoric, da vidimo, kako blizu narodnega izdajalstva je že prijadral dr. Gregorčič s svojo klerikalno barko. Kogar hoté bogovi pogubiti, ga udarijo s slepoto, pravi stari latinski pregovor. Zdi se, da je dr. Gregorčič res že udarjen s tako slepoto, da bi utegnil skrpučati za volitev v V. kuriji kak tak naroden skandal, ki bo imel le to posledico, da narod naš takoj s palico požene črne izdajalce iz svoje srede. Mi bi jim stališča v deželi ne zavidali. Povemo pa že danes, da jih tudi — branili ne bomo! Kar zaslužijo, to bodo imeli!

Vi pa, volilni možje narodno-napredne stranke, ne brigajte se za vse govorice klerikalnih nasprotnikov, marveč držite se ne-

omahljivo naše zastave in naših navodil. Volite prvič kandidata narodno-napredne stranke, drugič pa tistega Slovence, ki bo v ožji volitvi z Lahom, ako bo imel pri prvi volitvi večino slovenskih glasov; drugate pa bodo že znali glavni voditelji pravo odrediti.

Volilni možje! Niti eden naj ne ostane doma! Vsi ostanite trdni in neomahljivi — in zmaga bo Vaša!

Koncem leta.

Poglejmo nazaj, da pridemo naprej!

Le še malo dnij nas loči od novega leta. Zato je gotovo umesno, ozreti se nazaj ter premotriti na kratko razvitek naše narodno-napredne stranke letos.

Našim čitateljem je v dobrem spominu, da pred letom dnij in še pri dopolnilni državnozbornski volitvi koncem januvarja smo govorili le o „Sočini“ stranki. Tista dopolnilna državnozbornska volitev pa je bila pokazala, da za „Sočo“ stoji stranka, katere je močna in more edina zavzeti prvo mesto med strankami v deželi. Ta „Sočina“ stranka je bila že koncem januvarja tako močna, da bi bil zmagal pri dopolnilni državnozbornski volitvi z veliko večino dr. Tuma, ako bi bil kandidoval. Samostojen kandidat dr. Stanič, novinec na političnem polju, je bil dobil tako impozantno manjšino le radi tega, ker ga je podpirala in priporočala „Sočina“ stranka. Klerikalci so takrat pritiskali in pritiskali in zmagali z nezadovoljno večino potom korupcije.

Od tu dalje se je jelo resno misliti, da treba to mogočno „Sočino“ stranko organizovati, postaviti temelj njenemu delovanju, začrtati jej jasen program ter jej dati stalni naslov. Prišlo je do proglasitve narodno-napredne stranke dne 8. marca t. l. Besede, govornice na tem shodu, in pa resolucije, ki so bile sprejete z navdušenjem, ker so sestavljene tako, da morajo ugajati vsakemu zavednemu Slovincu v naši deželi, so padle na rodovitna tla.

Začeli so se pojmi bistriti in ločili smo se v dva tabora. Po naši organizaciji se je oprijel ves boljši, uplívnejši del našega naroda z mladino vred naprednih idej, dočim so stopili v klerikalni tabor duhovniki

s svojimi podrepani in nezavednim malim delom naroda. V klerikalnem taboru je ostalo po posebnih razmerah tudi nekaj takih mož, ki niso bili nikdar klerikalci, ali so se bili postavili s početka proti „Soči“ v nejasnosti, da ves boj gre le za osebe. Ostali so tam navzlic temu, da se je zjasnilo, da gre za nacela in ne le za osebe. O tem je današnji dan v deželi prepričan pač vsakdo! Ostali so v klerikalnem taboru nezavedni, odvisni ljudje, med katerimi so izkazali nekoli spsobnost za tolovaje, potem nekaj starokopitnežev, ki pojo tisto visoko pesem o „nekdanjih lepih časih“, in pa nekoliko „visokih“ krivoprisežnikov.

Naša stranka se je razvijala in organizovala in nastopila je kot močna stranka tudi sedaj pri volitvah volilnih mož za državni zbor. Nastopila je krepko in priborila si je tudi večino volilnih mož v obeh kurijah. Naj le klerikalci kriče, kolikor hočejo, in proglašajo naše trditve za laž, istina je in ostane, da večina volilnih mož je izvoljena za narodno-napredno stranko, in ako ostanejo vsi ti volilci možje-beseda, ako ne oplasi koga pritisk iz farovža ali preslepijo svetle kronice, je naša zmaga gotova, seveda ako ne pride kaj izrednega vmes, kajti vitez dr. Gregorčič išče zvez med liberalnimi in klerikalnimi Lah, katere bi rad priklopil svoji bandi, da bi skupno šli v boj proti slovenskim naprednjakom. Dostaviti moramo, da upamo za trdno, da se ne dá nikdo naših volilnih mož preslepi ali podkupiti od klerikalcev, ki bodo delali na to stran z vso silo. Med možmi, katere štejemo za svoje, ne sme biti podkupljenca, ne sme biti izdajice, in nikdo ne sme iti, kdor hoče ostati mož, na limanice klerikalnim zapeljivcem od 29. januvarja t. l. Farovži delajo z vso silo v to svrhu. Zato, pozor!

Na sploh je znan našim čitateljem še ostali podrobnejši razvitek naše stranke. Zato ga tu ne bomo označevali podrobneje, pač pa moramo tu pibiti, da v glavnem v javnosti sta vodila razvitek narodno-napredne stranke in boj proti klerikalizmu „Soča“ in „Primorec“.

Ideje, ki sta razvijala, so se globoko ucepile v srce našega naroda in videli smo, da tamkaj, kjer sta razširjena naša dva lista, je ljudstvo zavedno in napredno. Glavna

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Toda Vinicij reče:

„Dam ti služabnika, kateri ponese potrebno svoto, in ti poveš Euriku, da služabnik je tvoj suženj ter našteješ staremu pred njim denar. Ker si prinesel važno novico, dobiš toliko tudi zá-se. Pridi po služabnika in po denar zvečer.“

„To govori cesar!“ zakliče Kilon. „Ali dovoliš, gospod, da ti posvetim svoje delo ter tudi dovoliš, da danes zvečer pridem samo po svoj denar, kajti Eurik mi je dejal, da je ves spivaj izprazen in da novi dospe iz Ostije še le čez nekoliko dnij. Mir z vama! Tako se poslavljajo kristijanje... Kupim si sužnjico, to je, hotel sem reči sužnjico... Ribe se love na trnek, a kristijani na ribo. Pax vobiscum! Pax! pax!“

XV.

Petronij Viniciju.

Po zanesljivem sužnju ti pošljem iz Antije to-le pismo, na katero upam, navzlic temu, ko je tvoja roka bolj privajena meču in sulici nego peresu, da s posredovanjem tega poslanca brez nepotrebnih zavlačenj odgovoriš. Zapustil sem te na dobrem sledu in polnega nadeje, torej slutim, da si bodisi sladko željo v naročju Ligije že pomiril, ali da jo pomiriš poprej, predno

zimski veter zapilha čez Kampanijo raz griče Sorakte. O moj Vinicij! Naj ti bo učiteljica zlata boginja ciperska, a ti pa bodi učitelj te ligijske jutrenice, katere beži pred solncem ljubezni. A zapomni si to, da mramor sam na sebi, ko bi bil tudi najdražji, dobí pravo ceno še le takrat, kadar ga spremeni v umetno delo kiparjeva roka. Bodi tak kipar ti, carissime! Ljubiti še ni dovolj, treba je tudi znati ljubiti, treba je naučiti se ljubezni.

Razkošje začuti tudi preprosti národ, dà, celo živali, toda pravi človek se uprav s tem razlikuje od njih, da jo spreminja v plemenito umetnost, in veseleč se je, se zaveda vse njene božanstvene cene ter tako nasičuje ne samo telo, marveč tudi dušo. Večkrat, kadar tu mislim na praznoto in bednost našega življenja, mi prihaja nehoté v glavo, da si si nemara ti izbral najbolje in da ne cesarjev dvor, marveč vojna in ljubezen sta jedini reči, ki zaslužita, da se njima na ljubo rodi človek.

V vojski si bil srečen, bodi torej srečen tudi v ljubezni, in ako si radoveden, kaj se godí na cesarjevem dvoru, pa ti semtertje kaj o tem povem. Sedimo tukaj v Antiji ter se brigamo za naš nebeški glas; čvrtimo neprestano sovraštvó do Rima in na zimo nameravamo napotiti se v Bajo, da on nastopi javno v Neapolu, čegar prebivalci kot Grki znajo nas bolje ceniti, nego voléje pleme, prebivajoče na obrežju Tibere. Tu se snidejo ljudje iz Bajame, iz Pompeje, iz Puteole, Kume iz Stabije; ploskanja in vencev se ne bo manjkalo in to bo spodbuja, da odpotujemo ko-nečno v Ahajo.

A spomin na malo Augusto? Dà! Še jo objokujemo. Prepevamo slavospve, katere smo sami zložili, in sicer tako krasno, da so se Sirene iz ljubosumnosti

skrile v najgloblje votline Amfitrite. Poslušali bi nas delfini, ko bi jih ne oviral trušč morja. Naša bolečina se še ni pomirila doslej, torej jo kažemo v vseh pozicijah, kakoršne nam predstavlja kiparstvo, brigajoč se pri tem jedino za to, ali se nam dobro prilaga in če mar ljudje znajo to krasoto spoznati. Oh, moj dragi! umremo kot bebeci in komedijantje.

Tukaj se nahajajo vsi Augustianje in vse Augustianke, ne prištevaje k temu pet sto oslic, v čijih mleku se Poppeja koplje ter tisoč služabnikov. Časih je tukaj kaj veselo. Kalovija Krispinilla se urno stara, pravijo, da je prosila Poppejo, naj jej dovoli, kopati se takoj za njo.

Lukan je udaril Nigidijo v lice, ker si domišlja, da ima ljubavne zveze z gladijatorjem. Spor je v igri s kockami zaigral svojo ženo Senecijono. Torquat Silan mi je ponudil za Euniko štiri rujavce, kateri to leto zmagajo pri dirki. Nisem mu je dal, pa tudi tebe zahvaljavem, da je nisi sprejel.

Kar se tiče Torquata Silana, niti ne vé revež, da je že več senca nego človek. Njegova smrt je neizogibna. Ali pa veš, kaj je temu vzrok? To, da je pravnik božanstvenega Augusta. Zanj ni več rešitve. Tak je naš svet. Pričakovali smo, kakor ti je znano, Tiridata, med tem pa je Vologez napisal žaljivo pismo. Ker je premagal Armenijo, prosi, da mu jo prepustimo za Tiridata, sicer tudi da je nam itak ne oddá. Preprosta stvar! Napovedali smo torej vojno. Korbulo dobí tako oblast, kakoršno je imel za časa borbe s pomorskim roparji veliki Pompej.

Nero je za trenutek omahoval; očitno se boji slave, katero utogne v slučaju zmage pridobiti Korbulo. Premišljeval je, ali mari naj ne ponudi glavnega

moč vsake stranke tiči v časopisih; čim bolj so ti razširjeni, tim večja stranka, tim večji je njen vpliv.

Le poglejte naše klerikalce, kako delajo z vso močjo na razširjanje „Prim. Lista“, kateri priporočajo duhovniki celo z lec. Klerikalci dobro vedo, da si morejo le potom časopisov zagotoviti vsaj nekaj obstanka, zato pa tako pridno širijo posebno „Prim. List“.

Ali naj mi nasproti temu ostanemo hladni, ali naj držimo roke križem ter gledamo, kako nam pred nosom usiljujejo klerikalni matađorji svoje liste v vsako kmečko hišo? Ako bi bili mi tako lahkomisljeni, da bi to pripuščali, tedaj bi pomečilo to desorganizacijo stranke! Mi pa mislimo napredovati. „Soča“ bi morala biti v vsaki napredni hiši v deželi in „Primorca“ bi se moralo dobiti v vsaki kmetiji. Ako bi nam pridobil vsak naročnik „Soče“ in „Primorca“ le še po enega naročnika in točnega plačnika, tedaj bi bila naša stranka edina mogoča v deželi, bi bila nepremagljiva in vsaka druga bi se kar poizgubila.

Rodoljubi, somisljeniki, premisljajte o tem in ukrenite tako, da se razvije narodno-napredna stranka v edino stranko v deželi. Ves temelj takemu razvitku je tu, in nič tudega ne bo, ako pride naša stranka do take veljave, toda da pride, za to je potreba pred vsem „Soče“ in „Primorca“ v vsako hišo.

Naredili smo letos sicer lep napredek v tem pogledu, ali da se izvrši cilj narodno-napredne stranke, je treba še znatnega razširjanja naših listov „Soče“ in „Primorca“.

Za danes priporočamo to v resen prevdarek rodoljubom in naprednjakom, zagotavlja jih, da ako združeni storimo na to stran svojo dolžnost za stranko, se tako pomanjša klerikalna stranka, da bomo mogli reči čez leto dni: Goriška je vsa v naprednem taboru!

Volilni shod v Kanalu.

Želja, katero smo izrazili v vabilu k volilnemu shodu v Kanalu, se nam je izpolnila v polni meri. Shod je bil res prava manifestacija narodno-napredne stranke. Privrelo je ljudstva iz celega okraja toliko, da je bila dvorana nabito polna. Ljudstvo je dalo ponovno duška svojemu prepričanju ter je pokazalo, da ga preveva le ena misel. Seveda se je moral tudi k temu shodu prilagoditi nek mežnar, ki je hotel s svojo modrostjo na dan, a mu je srce takoj padlo v hlače, ko se mu je hotelo dati odličan prostor na mizi, da ga bodo vsi videli in tako občudovali njegovo modrost.

Shod se je pričel ob 3. uri popoldne. Predsednikom je bil izvoljen kanalski župan gosp. Mihael Zega, ki v kratkih potezah razloži, kako je prišlo do razkola na Goriškem. Do prepira je moral priti; kajti oni, ki nas zastopajo, niso ničesa delali; med ljudstvom pa se je začelo svitati ter je isto začelo vpraševati svoje zastopnike, kaj so zanj storili. Tako je prišlo do prepira in ljudstvo si išče opore pri drugih krepkejših močeh. Za vzgled, kako nesramno se obrekuje po klerikalnem časopisju, navaja iz

zadnje štev. „Prim. Lista“ mesto, na katerem se pravi, da je on kriv tolovajstva v Skopem. Ako take bedarije pišejo, bi potem se hoteli, da bi bil njihov pristav. Vprašanje, kak je razloček med obema strankama, pa prepušča dr. H. Tuma, da ga razloži. Tu se je slišal glas izmed občinstva: „Da smo mi verci, oni pa brezverci.“

Dr. H. Tuma je razložil najprej program narodno-napredne stranke. Posebno se je bavil s 3. 4. 5. in 6. točko, ki govore o stališču stranke napram duhovščini, solstvu, posestniku in trgovcu. Duhovstvo je vladalo nad našim ljudstvom povsod že stoletja, a ni storilo ničesa v povzdigo njegovega blagostanja. Isto je imelo solo v rokah okoli 500 let, a storilo je za solo toliko, da izmed starejših ljudij skoro nikdo citati in pisati ne zna. Šolsko breme tare naše ljudstvo edino zato, ker je moralo z vpeljavo novega šolskega zakona takoj vse storiti za solo, ker se poprej za to ni prav nič storilo. Šola bodi svobodna; to se pravi: v šoli gospoduj le oni, kateremu gospodstvo tiče, ne pa duhovnik, ki se je izkazal tako slabega gospodarja nad solstvom skozi 500 let. Duhovstvo se je tudi sedaj, ko vidi, da gineva njegova absolutna moč, lotila gospodarske organizacije. Kje pa je bilo poprej, ko je imelo naše ljudstvo popolnoma v svojih rokah? Poprej ni čutilo to no bene potrebe, poprej je puščalo, da je ljudstvo zašlo v bedo in siromastvo; zdaj pa, ko so drugi začeli ljudstvu iti na roke, pa hočejo tudi oni ljudstvu pomagati. Obširno govori tudi o vprašanju, kako je treba kmetu pomagati. Nasprotna stranka rada kriči: „Kmetu je treba v prvi vrsti pomagati“, a ne pomislija, kako naj kmetu pomaga. Narodno-napredna stranka hoče odpreti domačim pridelkom stalen in ugodnejši trg ter tako povzdigniti mlekarstvo, živinorejo, sadjerejo in vinarstvo; hoče pa tudi v prvi vrsti delovati na to, da pridemo Slovenci do gospodarstva v deželi.

To se pa more zgoditi le s povzdigo trgovskega in obrtnega stanu. Temu stanu tudi obrača veliko pozornost. Ako si trgovski in obrtni stan opomoreta, bo tudi kmetu pomagano. Slednjic govori še o cestah na Kanalskem, katere tudi nasprotniki porabljajo v agitacijo proti njemu. — Drugi govornik, gosp. Andrej Gabršček, je izvel svoj govor iz besedij, katere mu je neki mož zasepetal na uho med dr. Tumovim govorom. Mož je namreč čital nekje, da se je nek svetnik izrazil: „Mi moramo imeti krepko ljudstvo, ali neumno.“ Ljudstvo mu je močno pritrjevalo. K sklepu svojega govora je priporočal v imenu stranke kot kandidata gosp. dr. H. Tuma in Oskarja Gabrščeka. Obe kandidaturi ste bili soglasno sprejeti, in ljudstvo je zatrjevalo, da s Kanalskega bodo stali volilni možje kot en mož za napredno stranko.

Gosp. Zega pozivlja kandidata g. dr. H. Tuma, naj pove, kako misli urediti svoje delovanje. Slovensko ljudstvo ima malo, zato mu ne more podeliti mnogo, ali največ, kar ima, to mu da. Podari svojemu ljubljencu zaupanje in ljubezen. Dr. H. Tuma pové, da je njegov program program narodno napredne stranke. Na podlagi tega programa hoče urediti svoje delovanje. Delo mu bo vsikdar ljubo, delu se neće nikdar odtegniti. Potujoč skozi življenje je spoznal vse sta-

nove ter njihove težnje, zato je bil mogel tudi vse stanove zastopati. Prosi pa podpore od strani ljudstva, da mu bo mogoče tudi zastopati koristi vsakega okraja, ako bo izvoljen. Žal mu je, da se shoda ni mogel udeležiti g. Oskar Gabršček, da bi sam razložil svoj program; zatrja pa lahko volilcem, da mu lahko z mirno vestjo poverijo mandat; kajti mož pozna najbolj potrebe našega ljudstva in je decela sposoben zastopati ga. Na to se je shod zaključil. Kolikor smo na tem shodu spoznali, je kanalski okraj trdnjava, ki bo stala vedno ponosna in se bo vrlo borila za svobodo in napredek. V njo nima dostopa črni klerikalizem. Blagor jej!

DOPISI.

Iz Otaleža, dne 20. decembra. — Odkar je bil tukaj sv. misijon, ni bilo čuti glasu v goriskih listih o našem pozabljenem „Kotu“.

V 51. štev. „Prim. Lista“ pa vé povedati dopisnik iz Cerkna mnogo o nas. Zato prosimo, da bi nam slav. uredništvo cenjene „Soče“ dovolilo spregovoriti besedo cerkljanskemu dopisniku v odgovor.

Od „nasprotne“ stranke ni bilo čuti prav nikake agitacije, ampak narobe, ravno malomarnost in brezbriznost „zastopnikov nasprotne stranke“ je kriva, da tudi v Cerknem ni zmagała narodno-napredna stranka. V resnici pa je poslala klerikalna stranka samo v našo občino tri najboljše agente. V nedeljo — dan pred volitvijo, je bil tukaj cerkveni shod, in ni bilo drugače, da sta prišla dva klerikalna misijonarja buditi naše „zavedne“ (?) može. Manjši je bil posebno goreč; boji se, če bi svoj posel slabo opravil, da zgubi zaslužek kot krpar talarjev. Tudi drugi ni bil prezasan, saj ima dva brata duhovna, ki ga gotovo nagradita za njegov trud. Omenimo, da odpustkov, ki sta jih delila, ne maramo. Drugikrat naj jih pustita doma.

„Govorilo se je splošno“ (kje?), pravi dopisnik, „da pridejo tudi letos iz Pluzenj in Otaleža socijalni demokratje na volišče“; a tukaj se ni nič govorilo. Resnici na ljubo pa moramo priznati, da navdušenost tujakšnih demokratov pojema. Vendar tega še niso „izprevideli, da z glavo skozi zid ne gre“. Tako so sprevideli le cerkljanski klerikalci, zato je pa bilo njih „Zmetijsko društvo“ v tekočem letu okradeno za lepo vsoto denarja.

To naj si pokličejo v spomin, in „izprevideli“ bodo, da se gre lahko skozi zid tudi z ostalim telesom in ne le z glavo. Seveda je poprej treba napraviti „Luknjo“. In tako luknjo bo treba napraviti v naši domači politiki, če bodo preveč cenili izvestne „zavedne“ može v naši občini.

Iz Masore sta bila le 2 in z Jazenj samo 3 volilci, in to peto-ico imenuje dopisnik „lepo število“! No! Številu ne rečemo nič, in da kliče: Slava jim, so tudi zaslužili, ker so tako „natrkani“, da gredo 3 ure daleč za onim, ki je rekel: „Če gaspudov ne poslušamo, ni naša rič ne!“ Vendar mislimo, dragi Blaže, da te „gaspudi“ niso učili, da obišči hišo —, ko boš po opravkih v Gorici!?

Blažeta so na dan volitve (tako je sam pravil) zjutraj ob treh poslali klerikalci iz Cerkna, da je sel zopet agitirat po naših vaseh, ker od drugod niso upali na zdatno

pomoč. In res je pregovoril nekaj kimovcev. Te so „pri Moruskovcu“ že čakali vozovi znanega gospoda, kateri sicer ni posebno dobrotljiv, a je bil za časa volitev tako usmiljen, da je dal volilcem iz naše občine 2 para konj, da so se vozili v Cerkno in nazaj. Po starca Moruskovca so bili poslali celo poseben voz! (Trdili so tudi, da je to vožnjo plačal dekan.) Da niso bili volilci žejni, so „vestno“ skrbeli nunci. Kakor so volilci pravili, „je bil zmeram na mizi litron, vsak je pil, kar je pozelel“, no pa lahko, „se gaspudi imajo denar“, kakor je bilo slišati. Na ta način so si pridobili „prepričanje (?)“ nekotih kukavic. A potem se še upajo nesramno vsklikati: „Vidite, gosp. Tuma! To je jasna prava, čista ljudska razsodnost, katere se ne prodá za kozarec vina — (da, zares! Se voziti so jih morali skupaj!)“

Tako zavite laži se morejo zlagati samo na katoliški podlagi! — a kedor laže, kmalu pade pod sodbo pravih vernikov-narodnjakov! Več sodrugov.

Iz Komna, 23. decembra. („Primorskemu Listu“.) — Opozorjen od nekoga, da se nahaja neki napad v „Primorskem Listu“ štev. 52. z dne 20. t. m. na me, izposodil sem si to štev. tega lista.

Tam se mi očita, da sem podaril za Živca v Skopem 2 K in to darilo se obsoja, češ, da sem znal, da je „Soča“ lagala, ko je poročala o dogodku v Skopem, in da sem tako podpiral vse ono obrekovanje čast. duhovščine.

No, ta je pa lepa! Kako naj jaz znam, ali je „Soča“ lagala, ali ne? Saj sem takoj isti dan, ko je „Soča“ prinesla ono novost iz Skopega, poslal ono svotico na njeno adresu. Šele kasneje je postala polemika med „Primorskim Listom“ in „Gorico“ proti „Soči“ — in šele sodna obravnava dokaže, kdo je pogrešil.

Ne oziraje se na pravi vzrok tega po-boja, sem jaz poslal ono svotico za Živca, pomilovaje ga, da je zgubil — oko in to spomnivši se lepih besed iz „Katekizma“: „Ljubi svojega bližnjega, kakor sa mega sebe“. — To bi bil pa storil, naj bi bil poškodovanec te ali one stranke, naj bi bil Mongolec, Etijopec ali Malajec, kajti v tej zadevi jaz ne poznam strankarstva.

Dalje pravi „Prim. List“, da je „eden“ izmed onih učiteljev na Krasu, h kojim spadam tudi jaz, pravil ljudstvu: „Ne volite s farji, ker vas bodo obesili“.

Ta izjava je za mene novost in prepričan sem, da se nikdo ni tako izrazil. Ako se je pa res tako izjavil, na dan z imenom! — Iz vsega naj trezno misleči čitatelj spozna, ali sem jaz pač zaslužil, da se me tako napada.

Na vse bodoče odgovore ali napade ne bodem odgovarjal, ker nimam niti najmanjše volje za tako delo.

Da sem pa jaz prijatelj in naklonjen vsem pravi in vzglednim duhovnikom, lahko pričam s 30-letnim delovanjem na šolskem polju.

Ali me bode „Prim. List“ tudi v bodoče tiskal z debelimi črkami, ali ne, mi je čisto „kühl“ bis ans Herz hinan“.

Anton Leban.

poveljništva našemu Aulu. Toda to je zabranila Poppeja, kateri je Pomponijina čednost očitno sol za oči.

Vacinij nam je napovedal neke nenavadne gladidatorske borbe, katere namerava izvesti v Beneventu. Evo, do česa se navzlic pravilo: „ne sutor supra crepidam“ v naših časih lahko povspnejo čevljarji. Vitefj je petomec čevljarjev, a Vacinij njegov sin. Mogoče, da je še sam smolil dreto. Histrio Alitur nam je večeraj krasno predstavil Edipa. Vprašal sem ga tudi kot žida, ali so kristijanje in židje jedno in isto. Odgovoril mi je, da židje imajo starodavno vero, kristijanje pa da so nova sekta, ki je še le pred kratkim nastala v Judeji. Tam so za časa cesarja Tiberija križali človeka, čegar spoznavalci se vsakega dne množijo ter ga smatrajo za boga. Zdi se, da nobenih drugih bogov, zlasti naših, nečejo poznati. Ne razumem, kaj bi jim to moglo škodovati.

Tigellin mi že javno kaže svojo neprijaznost. Doslej je imel to prednost pred menoj, da se bolj boji za življenje ter je ob enem večji lopov nego jaz, kar ga zbližuje z Ahenobarbo. Ta dva se pozneje sporazumeta, na to pa napoči moja ura. Kedaj pride do tega, ne vem, vsekako pa vem, da mora priti do tega. Tu pojde samo za čas. Med tem se je treba baviti. Življenje samo na sebi bi tukaj ne bilo slabo, ko bi ne bilo Rudečebradca. Njemu na ljubo se časih človek gnjus samemu sebi. Borbo za njegovo prijaznost je moči smatrati za tekmovanje v cirku, za nekako igro, za borbo, v kateri zmaga ugajanje lastni samoljubnosti. V resnici si to razlagam tako in časih se mi zdi, da sem sam nekaj Kilon, niti trohice boljši od njega. Kadar ga ne boš potreboval, pošlji mi ga; meni se je prikupil način njegove govornice. Pozdravi mi svojo božanstveno kristijanko, ali rajše poprosi jo

v mojem imenu, da bi za te ne bila riba. Poročaj mi o svojem zdravju, o ljubezni; ljubi, nauči se ljubiti ter ostani zdrav!

M. C. Viničij Petroniju!

»Ligije še zmerom nimam! Ko bi ne imel nadeje, da jo kmalu najdem, ne dal bi ti odgovora, kajti kadar se človeku pristudi življenje, se mu tudi pisati ne ljubi. Hotel sem se prepričati, ali mi Kilon ne leže, za to sem ono noč, ko je prišel po denar za Euricija, se ogrnil sam z vojaškim plaščem ter šel neopažen za njim in za dečkom, katerega sem mu dal. Ko sta dospela na mesto, sem opazoval od daleč, skrit za stebrom ob pristaji, in prepričal sem se, da Euricij ni bil izmišljena oseba. Spodaj pri reki je množica ljudij pri svetlobi bakelj odnašala kamenje raz veliki plav ter jih skladala na obrežju. Videl sem, kako se jim je približal Kilon, kako se začel razgovarjati z nekim starcem, ki se mu je čez trenutek zgrudil k nogam. Ostali so ga obkolili, na kar se začuje njihov krik občudovanja. Pred mojimi očmi je podal suženj moj mošnjček Euriciju, kateri, pograbitvi ga, je jel moliti z rokami, razpetimi proti nebu, a poleg njega je poklenil nekdo drug, očitno njegov sin.

Kilon je govoril še nekaj, toda tega že nisem več slišal; blagoslovil je oba klečeča in druge navzoče, naredivši nad njimi v zraku križ, kateri oni očitno zelo časté, ker so se vsi zgrudili na kolena. Polastila se me je volja, stopiti med nje ter ponuditi tri take mošničke onemu, ki izda Ligijo, toda bal sem se skaziti Kilonu delo in radi tega sem čez trenutek odšel.

Zgodilo se je to dvanajsti dan po tvojem odhodu. Od tega časa je bil pri meni nekolikokrat. Sam mi je rekel, da si je med kristijani pridobil velik ugled. Pravil mi je, da Ligije ni našel doslej radi tega, ker

se nahaja v Rimu neštevilna množica kristijanov, ki se med seboj ne poznajo ter ne morejo vedeti, kaj se godi med njimi. Vrhu tega so oni zelo previdni in molčljivi, toda Kilon se vsekako nadja, da poizve sčasoma za vse njihove tajnosti, dospe do njihovih starešin, katere imenujejo presbiterje. Nekoliko jih je že spoznal ter začel že poizvedovati, toda zelo oprezno, da s svojo naglico ne vzbudi sumnje ter si ne pokvari vsega posla. In dasiravno mi je težavno čakati, dasiravno mi nedostaja potrpežljivosti, vendar vem, da ima prav, ter — čakam.

Poizvedel sem tudi, da imajo skupne prostore, v katerih opravljajo svoje molitve, večkrat celo zunaj mesta v zapuščenih hišah ter v arenah. Tam časté Kristusa, prepevajo ter opravljajo svoje svečanosti. Takih prostorov je mnogo. Kilon si misli, da Ligija zahaja nalašč med druge vernike nego Pomponija, a to samo radi tega, da v slučaju, ko bi iskali Ligijo, lahko smelo trdi, da ne vé, kje se ona skriva. Mogoče, da so jej celo presbiterji svetovali, naj bo tako oprezna. Kadar Kilon najde oni prostor, pojdem vsekako ž njim, in ako mi bogovi dopusté, da zagledam Ligijo, pa ti presežem pri Jupiterju, da mi je nihče več ne izpulil iz rok.

Sedaj mislim neprestano na te prostore molitve. Kilon noče, da bi hodil z njim. Boji se, toda jaz ne morem mirno sedeti doma. Spoznam jo takoj, naj bi bila tudi preoblečena, ali pod zagrinjalom. Oni se tam shajajo po noči, toda jaz jo spoznam tudi v temi. Spoznam jo po njenem glasu in njenem kretanju. Pojdem pa tje kaj preoblečen ter hočem ogledati si vsakega, kdor tam pride ali odide.

(Dalje pride.)

Dne 19. t. m. je umrl tukajšnji obče znani občinski sluga Mihael Pajer v 88. letu svoje dobe. (Rojen leta 1813.) — Služil je pri tukajšnjem županstvu 54 let. Vsega skupaj je služil, kakor se je sam izrazil, 14 županov in z vsakim županom je praj dobro izhajal.

Kot občinski sluga je bil popolnoma na svojem mestu, kajti vsled mnogoletnega službovanja je bil v tem poslu tako izvežban, da mu ni bilo kmalu para.

Akoravno 88 let star, je izpolnjeval do zadnjih dni natančno svojo dolžnost. Še v poslednjem času je opravljal svojo službo natančno, donajšaje dekrete, vabilne liste in drugo v oddaljene občine, spadajoče pod komensko županstvo. (Volčji grad, Tomaževica, Malidol, Sveto, Preserje.)

V občinskih stvareh je bil tako izurjen, da je bil vsakemu županu dober svetovalec.

Dne 14. t. m. se je počutil slabega in je šel iz občinskega urada domu. Legel je in ni več vstal. Previden je bil s sv. zakramenti za umirajoče. Močna hripa ga je spravila 19. t. m. tja, kjer ni joka in stoka.

Znamenito pri ranjkemu Pajerju je to, da je bil trikrat v svojem življenju oženjen.

Časten pogreb je danes dokazal, da je bil mož velepriljubljen. Občinsko starestvo, z gosp. županom Jos. Švaro na čelu, in mnogobrojno naroda ga je spremljalo k zadnjemu počitku.

Naj blagi mož v miru počiva v domači zemlji, katero je nad vse ljubil, in večna luč naj mu sveti.

Tisti, ki mu je bil obljubil, da hode po njegovi smrti pisal o njem v „čajtengo“.

Domače in razne novice.

Zaplemba. — Zjutranje izdaje nam je zaplenilo državno pravdnštvo radi sestavka „Ofri in plačani Očenasi“. O čem je govora, pové že naslov. Proti zaplembi podamo vtok.

Gg. naročnikom. — Vi vsi veste, koliko preganjanj mora „Soča“ prestati; zato pa se je toliko tesneje oklepate somišljeniki, ker jasno vam je, da s „Sočo“ pade tudi cela stranka in naši nunci veselo zagospodarijo nad nami vsemi. To bi bili „fletni“ časi! — „Soča“ ima okroglih 20.000 kron troška na leto, razdeljenega v enakih rokih vsak teden. Umevno je torej, da bi morali tudi naročniki redno plačevati, sicer nam delajo z netočnostjo le težave. In teh je vedno preveč! Zato prosimo ob koncu leta vse svoje prave prijatelje, naj sklenejo, da bodo z naprejem točno plačevali naročnino. Posebno prosimo, da bi se domislili svoje dolžnosti vsi dolžniki! Od mnogih, ki lista več ne dobivajo, poterja odvetnik. Vsakemu svoje! — Raznim nemarnežem list ustavimo z novim letom, a plačati bo moral!

Smrtna kosa. — Včeraj so položili k večnemu počitku na mestnem pokopališču zemske ostanke gđe. učiteljice Katinke Cejeve, ki je umrla nenadoma v Sveti noči. Pred tremi leti je absolvirala tukajšnje žensko izobraževališče ter potem učiteljvala. Iz vipavskega sv. Križa je prišla pred kratkim v Gorico radi bolehnosti na trimesečni dopust, kar jo je pobrala nagla smrt v starosti komaj 23 let. Pokojna gđe. Cejeva je bila znana po svoji ljubeznivosti in je bila tudi priljubljena učiteljica, ki se je bila posvetila z vso ljubeznijo težavnemu učiteljskemu stanu. Pogreb je bil jako lep, udeležba velika. Blagi pokojnici večni mir, preostalim pa naše sozalice!

Za današnji shod naše stranke je došlo z dežele veliko soglašujočih izjav s sklepi shodov v Sezani in Kanalu. Tik po praznikih somišljeniki ne morejo v Gorico; mnogo njih pa ima dopoldne nujnih opravkov v mestu in že naprej odžalujejo, da ne morejo priti. — Je pač težko pogoditi pravi dan in uro, da bi bilo večini bolj prav.

Slovenska Čitalnica v Gorici je dala po dolgem predledku zopet znak življenja od sebe: v soboto je imela svoj navadni letni občni zbor. Minolo društveno leto se ne more pohvaliti z delovanjem, ki bi delalo čast društvu slovenske inteligence v Gorici; edino pustna doba je bila prinesla v društvo nekoliko več življenja, sicer pa so se ponesrečili vsi poskusi, da bi tudi Čitalnica pokazala svojo življensko silo. Celo Prešernove slavnosti ni bilo, dasi je bila v odboru sklenjena!... Niti z besedico pa se nikdo ni dotaknil vzrokov takih razmer v naši Čitalnici; iščejo jih menda povsod, le tam ne, kjer so, — in ta hiba se je še poostrila na tem občnem zboru.

O zborovanju samem nimamo prav nič važnega sporočiti. Poročili odbora o delovanju in denarničarja sta se sprejeli z grobno tišino na znanje.

Volitev novega odbora je bila jedina zanimiva točka, na katero so se skrbno pri-

pravili znani gospodje nasprotne politične stranke, ne da jih je kdo motil ali jim dajal povod za toliko skrbnost. Toda volitev se je dovršila docela mirno. Predsednikom je bil izvoljen soglasno c. kr. profesor Anton Santel; denarničarjem z večino glasov c. kr. vadniški učitelj Adolf Komac; v odbor: c. kr. prof. Ferd. Seidl in c. kr. vadniška učiteljica Mercina Ivan ter Sivec Franc soglasno; z večino glasov pa E. Klavžar, c. kr. avskultant Srečko Bisail in železniški uradnik Fran Blažon; namestniki: c. kr. prof. Čebular, c. kr. gozd.: svetnik Pirjevec in c. kr. prof. Fras.

Klerikalna stranka, ki hoče imeti razkol na vsej črti, kjer more vtihotapiti količkaj moči, je vzročila tudi tu boj — z mlino na veter, v kar pač ni imela niti najmanjšega povoda in je niso vodile koristi Čitalnice. Lansko leto je bila udeležba povsem normalna; naša stranka je imela lepo večino, toda še na um ni prišlo nikomur, da bi se tudi v Čitalnici ločili po domačih političnih strankah. Nasprotniki so že lani delali na to, da bi dobili predsednika po svojem srcu — in dosegli so ga, dasi je dobil komaj eno tretjino glasov, dve tretjini pa gosp. profesor Seidl. Enako sta bila soglasno izvoljena gg. Sivec in Mercina; sploh je bil odbor tako sestavljen, da sta bili enako zastopani obe stranki, ako že hočemo tako govoriti.

Toda klerikalcem to menda ni bilo po volji; sklenili so, da treba odbor spremeniti tako, da bodo imeli oni glavno besedo... sploh: da zanesejo politiko tudi v Čitalnico, kamor ne spada in kjer more edino le skodovati. Imeli so več posvetovanj, na katerih so sestavili odbor po svoje (izpustili so štiri dosedanje in jih zamenili z novimi) ter dali svojo listo celo hektografovati. Za udeležbo od klerikalne strani pa so razpredli živo agitacijo, ki je vzbujala v naši stranki le veselost, ko smo o njej izvedeli pri zborovanju. „Vse kar laže inu gre!“ je moralo na volišče v Čitalnico. Prišli so celo bolniki, da je človekoljubu moralo biti milo pri srcu, čemu tolika žrtev ob nočni uri za — prazen klerikalni strah. Došli so taki, o katerih se komaj ve, da so člani; nikdar jih ni blizu, da bi pospeševali namene in delovanje društva. Da, na volišče je morala priti celo staričkava katoliška učiteljica in kurat Budin je prihitel iz Pevme. — Od naše strani se ni ganilo niti z mazincem, ker smo prepričani, da sedanja Čitalnica mora ostati izven strankarskega boja ali pa je — bila! Klerikalci pa se tega v svoji slepi strasti ne zavedajo, zato so naredili na tem občnem zboru prvi nepremišljen korak, ki utegne pomeniti za Čitalnico katastrofo, ako izvoljeni možje ne bodo kos svoji nalogi v takih razmerah. — Tudi čitalničarji naše stranke so soglasali, naj se izvoli predsednikom prof. Santel, za društvo jako zaslužen mož, in volili so ga vsi; enako so volili vsi tudi mnogoletna odbornika gg. Mercina in Siveca — pa tudi ostale člane starega odbora, ker odpovedal naprej se ni nikdo. — Klerikalci pa so izključili tri v mladostni čilosti delujoče odbornike le z ozirom na njih stališče v politiki. Vrgli so celo denarničarja, kakoršnega Čitalnica že dolgo ni imela; za uzorni red, kateri je on šele uvedel, za ves trud tekem dveh let ni zaslužil niti jedne besede v zahvalo!

Prof. Santel je zahvaljujoč se na izvolitvi pametno govoril o podpori, katero mora dobivati odbor v članih. Toda lepe besede ostanejo besede, ako strankarstvo peha od sebe prav tiste, katere neobhodno potrebuje, če hoče sploh kaj delati. Pevodvaja Mercina ima v tem pogledu dovolj skušenj; a s svojo agitacijo ob tej priliki si je ozlovoljil še tisto pešično pevce, ki mu je bila ostala. Izid volitve novega odbora je le hipen strankarski vspeh, obče pa se je storilo vse, kar utegne le odbijati tiste člane, ki morejo v Čitalnici igrati primerno vlogo za razvoj živahnega društvenega življenja. In to je vendar prvo, na kar bi bilo treba gledati! Tisti člani pa, ki menijo, da so izpolnili že veliko narodno dolžnost s točnim plačilom svoje mesečnine, pa jih drugače ni nikdar blizu ali pa pridno uživajo svoje plačilo v bralni sobi, tisti niso opora odboru v delovanju za izvrševanje one velike naloge, katero ima Čitalnica v socialnem življenju goriskih Slovencev.

Mi ne želimo nič drugega nego to, da novi odbor ne zanese v društvo razpora, ne kakih novotarij, ki bi dišale po klerikalni zdrazbariji. Nima mo pa nič proti temu, ako takoj poskrbi — pust bo kratek! — da bodo zahajali na pesne zabave vsi tisti gospodje, kateri so prihitali na občni zbor, da ohranijo Čitalnico na katoliški podlagi, pa da se povabijo poleg Budina še drugi njegovi častiti tovariši, ker drugače bi se utegnila družba katoliških devic pod varstvom njih čestitljive predsednice pohujšati v preozki dotiki s to preklicano „liberalno“ mladino.

Na „Silvestrov večer“ priredi „Slov. čitalnica“ v Gorici ob 9. uri domačo zabavo po starem običaju s petjem, deklaracijo, šaloigro „Popolna žena“ in tombolo na resne in šaljive dobitke. O polnoči: Slovo od starega stoletja in pozdrav novemu. — Častiti p. n. člani! Letos je Silvestrovo posebno imenitno. Na razpolju dveh stoletij se ne snidemo nikdar več. Pridimo torej vsi, da hode v slovesnem trenutku zbrana čitalnična družina. — V nedeljo 30. decembra ob 6. uri zvečer bode v Čitalnici dražba časopisov. V to uljudno vabi odbor.

Zaplenjeno.

Vipavska železnica. — Gradba Vipavske železnice je oddana z odlokom c. kr. železniškega ministerstva od dne 19. dec. t. l. št. 51.801/3 podjetniški tvrdki E. Klemenciewicz & Demuth na Dunaju. Povprečni znesek za to zgradbo znaša 2.218.000 K. Podjetniška tvrdka mora prevzeti tudi 18.000 K osnovnih delnic Vipavske železnice v polni nominalni vrednosti mesto plačila v gotovini. 5% kavcijo od gori imenovanega povprečnega zneska, to je 106.400 K, mora vložiti podjetnik v blagajno avstrijskih državnih železnic na Dunaju. — „Gorica“ kuje iz Vipavske železnice, pač ugodna prilika pred volitvami, kapital zase prinaša Vipavcem to kratko železnico, katera bi morala že davno teči, celo kot božično darilo. Za darilo se da kaj takega, česar človek ne pričakuje ali bi silo rad imel, ne pa to, kar mu priteče že zdavna, kar bi moral že zdavnaj imeti. In tako je z Vipavsko železnico, o kateri spregovorimo prihodnjic še enkrat, kor „Gorica“ le ne neha, slikati jo kot kdo vé kako strasansko klerikalno pridobitev in izrabljati jo v svoje politične svrhe pred volitvami.

V Červinjanu so prijeli pretekli teden nekega 18-letnega Al. Colussija, ki je delal pred meseci v Gradšču ob Soti pri nekem krojaču. Tega krojača je ogoljufal in mu tudi nekaj ukradel, vsled česar ga je krojač ovadil sodnji. Ko je Colussi to zavohal, jo je pobral čez mejo v Italijo. Pretekli teden pa je prišel lepo nazaj, najbrže v mislih, da ga ne spoznajo več, ali v Červinjanu soga hitro utaknil v luknjo. Predno se je to zgodilo, je pa še ovadil svojega nekdanjega gospodarja orožnikom, češ da se je on izrazil l. 1898. za časa umoritve cesarice Elizabete jako razžaljivo o cesarjih in kraljih. Postaje vodja iz Červinjana je šel radi tega v Gradšče k omenjenemu krojaču, katerega je po kratkem zaslišanju aretirjal in peljal k sodnji, kjer so ga zaprli.

Zgodovinsko važen kamen je našel v Vila Vicentina v Furlaniji neki kmet na polju. Kamen je visok 4 m in ima na eni strani na sredi neki latinski napis. Kamen sloni na posebnem temelju ter je videti sestavljen iz treh delov. Izročili so ga muzeju v Ogleju.

Farški odzdrav na krščanski pozdrav. — Po cesti je korakal kmetič. Dober kristijan je, ki spoštuje vero in duhovnike, četudi pozna marsikaterega med njimi, da je od sile neroden. Korakal je po cesti skozi Gorjansko. Kar sreča znanega gorjanskega kurata, s katerim smo se morali že tolikokrat baviti. Kmetič privzdigne klobuk in izusti lep krščanski pozdrav: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Pricakoval je kmetič seveda, da dobi odzdrav, kakor priteče tako lepemu pozdravu. Ali kaj se zgodi? Se pogledal ga ni g. nunc, pač pa je zarenčal na glas: „Piši ga v r.“ Kmetič je bil presenečen, zamrzelo ga je okoli srca, stemnilo se mu je v glavi, ali slednjic se je le zavedel, da g. nunc mu je odgovoril tako robato, tako neotesano, tako nekrščansko. In poleg tega je rekel v tistih grdih besedah „ga“. Koga pa? Ali ni storil s tisto besedo največjega, vnebovpijčega greha? Gabi in studi se človeku, ko čuje kaj takega iz duhovniških ust. Vendar pa hočejo imeti prav oni vso pravico, odločilen primat v deželi. Ali bomo res trpeli še dlje časa take reči? Mislimo, da je skrajni čas, da se upremo še z večjo silo proti razdivjanosti med izvestnimi duhovniki.

V vsaki „Gorici“ pobli Črae. — V številki od sobote pravi „Gorica“, da na sibirskih nogah mora stati moč „napredne“, ako se boje, da bi en sam nasproten kandidat vse skupaj osmešil, in kako „prosta ljudska volja“ je to — ker namreč na volilnem shodu v Sezani niso pustili, da bi bil Črnetov pobli iz Tomaja preobračal politične kozolce. Na shod so bili povabljeni somišljeniki, zaupniki in volilni možje. Med temi pa ml. Črneti ni. Torej kaj je iskal tam? Edino pač le zdráže! Zato pa so storili edino le prav, da mu niso pustili do besede, marveč mu isto odrekli ter ga pustili v miru. Vzemimo obraten slučaj, da bi bil dr. Gregoreč sklican kak slučaj shod ter bi hotel nepovabljen nastopiti kak naprednjak. Dr. Gregoreč bi mu ne pustil govoriti, drugi pa bi ga prijeli, vrgli ven, prav gotovo nabili ali celo pobili, kakor oni klerikalni tolovaji v Skopem. Črnetu pa se ni zgodilo nič. Pustili so ga kar lepo v miru naprednjaki, ker pač niso taki suroveži kakor klerikalci.

Okrožnica vsem županstvom poknežene grofije Goriske in Gradške od deželnega odbora v Gorici. — Pridržuje cesarski potrdbi, naznanja deželni odbor, da se bode leta 1901. pobirala davščina 36 vin. od vsakega litra na drobno spečanih zganjin, omenjenih v I. čl. B. II. točka 1 zakona z dne 18. maja 1875.

(štev. 84 drz. zak.) in po 20 vin. od vsakega litra na drobno prodanih zganjin, navedenih v 2. točki istega zakonovega člena. Pobiranje te davščine se izroči tistemu, kojega bo deželni odbor spoznal za najboljšega ponudnika, bodisi za posamezne okraje ali pa za celo deželo, za skupno letno svoto, ki se bo v postecipatnih mesečnih rokih plačevala deželni blagajnici. Klična cena je določena za gorisko mesto 7000 K, gorisko okolica 1500 K, ajdovski okraj 1800 K, kanalski okraj 1300 K, gradščanski okraj 3600 K, červinjanski okraj 8800 K, korminski okraj 1400 K, trziški okraj 1700 K, tolminski okraj 13.300 K, bovski okraj 6900 K, bobaridski okraj 500 K, cerkljanski okraj 700 K, sezanski okraj 700 K, in komenski okraj 700 K, skupaj 50.000 K. Dražba za oddajo te davščine se bo vršila v uradu deželnega odbora dne 28. decembra 1900. točno ob 10. uri predpoldne. Dopuste se tudi pisane zapečatenе ponudbe, če se podajo pred 10. uro predp. 28. decembra t. l., a prilepi jim je kolek 1 K, pridjati jemščino po 10% dotične klične cene, navedi v njih natančno okraje, v katerih namerava ponudbenik v zakup vzeti deželno davščino, koliko ponuja, in pa izjaviti, da so mu znani zakupni pogoji. Tisti kateri se bodo hoteli deležiti ustne dražbe, bodo morali za dražbo določenega dne, in sicer predno se začne dražba, pošteni deželnemu odboru jamščino po 10% tistih kličnih cen, na katere nameravajo rasti. Te dolžnosti bodo oproščene tiste osebe, katere položijo jamščino uže poprej s svojimi pismenimi ponudbami. Kdor podá pisano ponudbo, se sme deležiti ustne dražbe. Vsi drugi dražbeni pogoji so na ogled razgrnjeni v deželnem uradu. Županstva so naprosena, da objavijo ta razglas v svojih občinah.

Umril veled padca. — Včeraj teden se je peljal slikar Gregorut iz Topoljana v vozu z dvema tovarišema. V bližini Verse je padel pod most ter bil nevarno ranjen. Vsled tega je čez par dni moral umreti.

Razgled po svetu.

Prihodnjo nedeljo razglasijo na podlagi § 14. cesarsko naredbo, s katero se uveljavijo budgetni provizorij in državni prispevki za melioracije.

Dr. Engel, bivši načelnik kluba českih poslancev v državnem zboru, se je odločil za trdno, da ne sprejme nikake kandidature za državni zbor. Čehi so izgubili z njim izbornega diplomata. Sedaj nastaja vprašanje, kdo prevzame vodstvo českoga kluba. Največ se misli na dr. Herolda in dr. Kaizla. Ali za sedaj meni večina, da naj se poveri časno vodstvo kluba zopet dr. Pacaku.

Poljski klub v državnem zboru bo jeden najmočnejših. Pridobil je več mandatov, tako da šteje sedaj 62 poslancev. Ako se mu pridružijo poslanci ljudske stranke in pristasi Stojalowskega, bo štel klub 70 mož. Vseh poljskih poslancev je 78.

Slovenska umetniška razstava v Zagrebu je bila otvorena v soboto na slovesen način. Slovensko umetniško društvo je bilo poslalo k otvoritvi svoje zastopnike gg. Vatr. Holza, Fr. Govekarja, Iv. Groharja in Ferd. Vesela. Zvečer so igrali v narodnem gledališču Cankarjevo dramo „Jakob Ruda“, ki je izvrstno uspela. V nedeljo opoludne je bila v vseučiliščini avli proslava Prešernove stoletnice, katere se je udeležilo mnogo občinstva. Slavnostni govor je imel vitez Trški. Otvoritev razstave in proslavo Prešerna je pozdravilo brzojavnim potom obilo Slovencev širom domovine. Tudi iz Gorice je bil oddan v imenu več goriskih Slovencev brzojavni pozdrav.

Dogodki na Kitajskem. — Carinski ravnatelj, sir Hart, je svetoval princu Čingu, naj predlaga v mirovnih pogojih kaznovanje onih funkcionarjev, ki so zakrivali nered. Princ Čing je odgovoril, da se obglavita dva ali trije javni funkcionarji, in da bode kaznovan princ Tuan prav gotovo z dosmrtno ječo. — Kontrola železnice Tienčin-Scian-Hai Kuan dobijo Angleži, ker se je dotična progá sezidala izključno z angleškim denarjem. — Ciang-Ci-Tung je naznanil poslanikom, da je dobil cesarski edikt, s kojim se odpre vnanji trgovini luka Wucian, ki leži nasproti mestu Hankan. — Kitajski listi javljajo, da se je vstaja Mohamedovcev v pokrajini Kangsu strahovito razširila.

Narodno gospodarstvo.

Kako znajo reklamo. — Velika hiba naših trgovcev in obrtnikov je, da ne poznajo važnosti reklame. Ako kdo inseruje v kak časnik, misli, da mu mora prineseti oglas že drugi dan velik dobiček, sicer se pritožuje in jezi ter kmalu opusti reklamo, češ, saj je brezuspešna, jaz nimam od nje ničesar, a ne pomisli, da prinaša le vedna in velika reklama dobiček s tem, da ljudje spoznajo dotično tvrdko. Poglejmo, kako znajo drugi narodi. — Kdo ne pozna „Kalodonta“? Vse ga kupuje in rabi, dasi ga nekateri zdravniki celo odsvetujejo. In s čim si je pridobil tak renome, če ne po tisti velikanski reklami, katero uprizarja tvrdka leto za letom v vseh jezikih, na vse mogoče načine? Kako ogromne svote je izdala v ta namen! In sedaj se jej to izplačuje z velikimi obrestmi. — Kdo ne pozna Kathreinerjeve sladke kave? Sej vidimo že nekaj

let sem v vsakem časniku, naj si bo pisan v katerem koli jeziku velike oglase. In to stane ogromne svote. Saj vidimo povsod po vseh mestih velike, krasne lepake, ki opozarjajo ljudi na Kathreinerjevo kavo. Pred seboj imamo dva koledarja za p. l., katera je izdala Kathreinerjeva tvrška, in katera razdava brezplačno v velikem številu v vseh jezikih. Eden je stenski, krasno elegantno delo, ki bo v kras vsakemu salonu. Drugi je malvsko vezan in opremljen žepni koledar. Na čelu lepa, barvana slika „v mraku“, ki predstavlja mlado mater ob zibelki svojega deteta. Zraven tega štiri pesmice in dve mali crtiči. Oba koledarja sta pisana v slovenskem jeziku. Ako pomislimo, da je izdala tvrška enake koledarčke v vseh jezikih, bomo razumeli, da je to stalo velike svote. Ali to se mora tvrški gotovo izplačati, ker drugače bi tega ne delala. — Zakaj pišemo to? Gotovo za to, da bi naše trgovce opozorili na najvažnejši in najuspešnejši način, katerega se trgovstvo poslužuje, da bi privabilo občinstvo k sebi, a katerega naši trgovci še premalo poznajo in vpotreblija.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrška
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunske cerkvi)

prilagojena pred. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih svetil za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih venecov, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

Fran Wilhelmov
odvajajoči čaj
od
Frana Wilhelma
lekarnarja v Neunkirchen
(Spodnje Avstrijsko)
dobiva se v vseh lekarnah. Zavoj stane
2 kroni av. velj.

Na def. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetinjo
Na lvovski razstavi s prvo ceno — srebrno svetinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav
JOS. VINDYŠ - A.
v Pragi na Smihovu
(Praha-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.
se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju
sokolskih in šolskih telovadnic
po najnovejših pripoznanjih in praktičnih sestavih.
V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočujočih sprisal domačih in inozemskih.
Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerne, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.
Ceniki, proračuni in načrti za popolne telovadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštino prosto.

Foprave izvršuje po najnižjih cenah.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček
priporoča ravnokar izšle knjige:

„**Marco Visconti**“, ital. spisal Tommaso Grossi; cena s poštino vred K 2-60.

„**Odiseja**“ II. izdaja; po Homeru proste prevel prof. A. Kragelj; cena s poštino K 1-40.

„**Venec slov. povestij**“, III. knjiga, prevodi iz raznih slovan. jezikov; cena s poštino vred K 1-40.

Na zahtevo pošiljamo cenik naših izdaj zastoj.

Resna ženitbena ponudba!

Mlad muž, v najlepši dobi, 29 let star, **1886 družico**. Biva v glavnem mestu kot odvetniški uradnik ter je v službi pri mestni godbi. — Želi poročiti pridno gospodinjico v starosti do 28 let vsaj s 1000 gld. premoženja. Prednost imajo dobro poučene v gospodinjstvu. — Le resne ponudbe naj se blagovolijo pošiljati s priloženo sliko na naslov: „Srečna bodočnost“ poste restante — Ljubljana.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — **GORICA** — Via Giardino 8
priporoča
pristna bela in črna vina iz **vipavskih, furlanskih, briskih, dal matinskih in isterskih vinogradov.**

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.
Cene zmerne. Postrežba poštena.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Dobre ure in po ceni!
s 3-letnim pisanim jamstvom razpošilja na zasebnike
Hanns Konrad,
tovarna ur ter izvoz zlatnine Most (Česko).
Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3-75; srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna verižica fl. 1-20; budilnik iz niklja fl. 1-95.
Tvrška je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetlinje iz razstav ter tisoč priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastoj!

Važno za vsakega!

Razprodaja!
Za neverjetno nizko ceno, za samo gld. 2-95 se vdobi krasno garnituro, imajočo naslednjih štirinajst dragocenih krasnih predmetov:

1 žepna ura iz niklja Anker-Rem. (na željo posrebrnjena) s krasno vdelenim okrovom, natanjko regulirana s 3-letnim jamstvom ter etui.
1 eleg. oklopna verižica iz niklja ali goldina s privezki vred. Parizni sistem.
1 kratavna igla iz goldina z vdelenimi briljanti.
1 par pozlačenih zapetnih gumbov. Znamka „Garantir“.
1 garnitura gumbov iz goldina za predsrajnike in ovratnike; 5 komadov.
1 par uhanov iz pristnega srebra, uradno zaznamovana.
1 prstan iz goldina z eleg. kamnom.
1 pomanjševalno žepno zrcalo v etui.
Teh štirinajst krasnih in dragih predmetov z uro Anker-Rem. razpošilja za samo gld. 2-95, proti povzetju ali naprej poslanim zneskom tvrška

Bratje Hurviz,
Eksportna hiša, Krakau, Stradom 17 (Avst.)
Kar ne ugaja se tekom 8 dni sprejme nazaj ter denar vrne, da se kupovalec nima bali nikake nevarnosti.
Bogate ilustrovane kataloge vseh dragocenostij zastoj in franko.
Sprejemajo se preprodajalci in agentje.

Kuštrin Anton
trgovec
z jedilnim blagom
Gosposka ulica šte. 23.
Priporoča svojo zalogo jestvin in kolonijalij po jako nizkih cenah.
Ima zalogo vsakovrstnega olja, na vadnega in najfineje vrste „Luka“.
Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 klg. naprej.
Obljubljuje točno in hitro postrežbo.

Nova knjigoveznica,
preskrbljena po najnovejših zahtevah in z najnovejšimi pripravami
v Gorici, Gosposka ulica šte. 7
(v hiši „Ger. ljud. posojilnice“).
Priporoča se slavnim krajuim šolskim svetom in učiteljstvu za prevezavo šolskih knjižnic in sploh za vsako delo, bodisi v popravo ali novo izdelanje, za kar zagotavlja trpežni izdelek in točno postrežbo po jako kulantnih cenah.
Rojakom v mestu in okolici se priporoča udani
Ivan Bednarik,
lastnik knjigoveznice.

Ustanovljena 1891. Odlikovana l. 1894.
Odlikovana tovarna vsakovrstnega POHIŠTVA
Ivan Doljak v Solkanu
pri Gorici
V lastni hiši. Lastne žage.
Zaloga vsakovrstnega pohištva,
kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zreal, okvirjev in stolic, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov.
Zaloga vsakovrstnih desk mehkega in trdega lesa; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tape-tarski stroki spadajočih potrebščin. — Blago se razpošilja na vse kraje prosto postaja Gorica.
Jamči se za točno in solidno postrežbo.

Odlikovana kleparska delavnica
Artur Makutz
Gorica
Ozka ulica št. 1 — Via Stretta 1.
Priporoča svojo **kleparsko delavnico** ter **zalogo kleparskih izdelkov za kuhinjo** itd., ima zalogo **žlebov vseh vrst za nove stavbe**, oziroma preskrblja iste v najkrajšem času.
Prevzema naročila za **vpeljavo strelodvodov**, tudi pozlačenih. Izdeluje **pumpe za vodo**. Prireja **vpeljavo vode** z cevmi vsake vrste.
V lastni zalogi ima **stroje za žvepljanje sočnov** iz cinkanega železa, **škro-pilnice proti peronospori** (ponovljene po Vermorelovi sestavi); **mehove za žvepljanje grozdja** raznih sistemov itd. itd.
Postrežba točna. — Cene zmerne.

POZOR!
Zaloga vsakovrstnega pohištva
Anton Breščak
v Gorici,
Gosposka ulica št. 14 in ulica Vetturini.
V zalogi ima **pohištvo vseh slogov** za vsak stan, priprostega in najfinejega izdelka v veliki izbiri.
V ZALOGI IMA: Podobe na platno in šipe, ogledala, žime in platno, razne tapetarije itd.
Daje tudi na obroke!

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Špitalne ulice št. 2.
Nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, noveov, valut itd. po najkulantnejših pogojih.
Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.
Zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem žrebanjem.
Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na giro-konto s 4 1/2 % nim obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.
Eskompt menjic najkulantneje.
Borzna naročila.